

Posudek vedoucí bakalářské práce

Autor: Martin Budek, DiS.

Název práce: Motivace k poslání salesiánů spolupracovníků

Vedoucí BP: Mgr. Eliška Hudcová, Ph.D.

Zdůvodnění relevance tématu vzhledem k oboru Pastorační a sociální práce

V bakalářské práci se Martin Budek věnuje problematice motivace k dobrovolnické činnosti Salesiánů spolupracovníků. Všimá si, že dobrovolné využití svého volného času ve prospěch společensky prospěšné činnosti není samozřejmé, zároveň ale vyžaduje stálou energii a napětí pro trvalejší udržitelnost. Tuto motivaci pro stálou energii se snaží prozkoumat, a to na základě rozhovorů se samotnými salesiány spolupracovníky z teplické farnosti.

Řešená bakalářská práce obsahuje mimo jiné témata dobrovolnictví, altruismu, veřejné prospěšnosti, pomoci bližnímu, tedy obsahy, které se běžně váží k sociální práci i pastoraci. Oborově tedy mají vazbu na zakončované studium, byť tato vazba není explicitně zmíněna.

Kvalita teoretického/konceptuálního rámce práce

V teoretické části své bakalářské práce popisuje M. Budek nejprve základní rysy života sv. Dona Boska a společenství, v jejichž základě světec stál. Dále krátce věnuje konceptu altruismu a zachází s pojmem egoismus, který se častěji objevuje ve spojitosti s dobrovolnictvím. Přemostuje se tak ke spirituálním a religiózním motivacím, které vycházejí převážně z křesťanského přejímání vzoru Božího a Ježíšova jednání směrem k bližnímu. Jazyk kapitoly 1.3.2 je podstatně ovlivněn zdroji, ze kterých autor čerpá. Závěrečná kapitola teoretické části se věnuje analýze dokumentu Plán apoštolského života, který je závazný pro práci salesiánů spolupracovníků, rovněž obsahuje posilující rady k udržení motivace k jeho vnitřnímu i vnějšímu prospěšnému životu. Teoretická část je vhodně zakončena shrnutím.

Teoretická část je základem pro zodpovězení výzkumné otázky i pro následnou diskusi s výsledky jeho empirického šetření. Její obsah je relevantní vzhledem k tématu práce. Použitá literatura je částečně kriticky zhodnocena, dokazuje, že se autor v problematice dobře orientuje. Autor využívá rovněž zahraniční literaturu. U spirituality a religiozity mohl autor využít publikací Z. Vojtíška.

(Nesedí počty členů salesiánské rodiny. Autor píše na s. 5, že měla k 1.1.2020 251 362 členů, ale dle informací níže náleží k Salesiánům Dona Boska 14 601, Dcer Panny Marie Pomocnice 11 791 a Salesiánů spolupracovníků 27 035. Jak to tedy je?)

Formulace cílů, výzkumných otázek či hypotéz

Poprvé je výzkumná otázka stanovena ve shrnutí za teoretickou částí a autor se v ní ptá na možné motivační modely pro poslání salesiánů spolupracovníků. Autor na ně odpovídá právě prostřednictvím studia vybrané odborné literatury a analýzy Plánu apoštolského života. Cíle jsou dále popsány

v Metodologické části (kap. 2), která první otázku rozšiřuje o tázání se po roli těchto modelů v poslání u vybraných salesiánů pracovníků. Cíl práce a výzkumné otázky jsou v bakalářské práci postřehnutelné, jsou relativně konkrétní a jasné. Teoretický rámec je pro nalezení odpovědí a splnění cíle práce adekvátní, stejně jako zvolený výzkumný design.

Metody získávání a analýzy dat a jejich použití

Martin Budek zakládá své empirické šetření na kvalitativní metodologii, protože, jak sám správně vyvozuje, chce prozkoumat fenomén, který by kvantitativní metody byly jen obtížně schopny zachytit. Volí proto polostrukturované rozhovory s 13 respondenty, kteří byli vybráni z předem zvolené skupiny. Jejich volbu popisuje jako „kriteriální“, kritéria výběru vyjmenovává na s. 24 a 25. Kromě výzkumného vzorku pro empirické šetření autor popisuje, jak pracoval s daty, ale jedná se spíše o technickou stránku práce. Není popsán způsob analýzy, jak vybral oněch 5 oblastí (kategorií) pro rozhovor, které kódy pro něj byly klíčové a jak je ke kategoriím přiřazoval. Pro zachování anonymity a možné identifikace respondentů se omezil pouze na jejich minimální označení. Krátce popsal svou pozici mezi respondenty, které dobře zná. Možná se měl této své roli více věnovat, nakolik mohla ovlivnit získané výpovědi a jak tuto roli reflektoval. Také mohl více rozvinout subjektivitu výzkumníka v kvalitativně vedeném šetření, respektive věnuje se jí až v části Diskuse. Se všemi komunikačními partnery byl podepsán informovaný souhlas.

Kvalita závěrů práce

V závěru Martin Budek rekapituluje zjištění z teoretické a empirické části. Zatímco v teoretické části, v níž se věnoval motivaci a motivaci k dobrovolnictví, nabízí širokou škálu jejich odstínů, v analýzách výpovědí ji často redukuje do polaritě altruismus vs. egoismus, přičemž egoismus někdy vyznívá negativně. Ten ovšem samotní autoři popisují bez negativní konotace. Tento pocit by možná pomohla zmírnit přímá konfrontace jejich úvah v textu, nikoli jako odkazy pod čarou, kdy je ve finále na čtenáři, aby se k jejich pohledu vracel. V závěrečné kapitole ale tuto nezaslouženou mírnou negativitu napравuje, když egoismus zpětně charakterizuje jako touha po společenství a společenskou oporu, uznání a pocit přijetí, uspokojení vlastních potřeb, které však nejdou na úkor potřeb druhého. Škoda, že autor více nerozvíjí motivace k dobrovolnické práci vzhledem k sociální normě zodpovědnosti, osobní aktuální a budoucí potřeby, hodnoty změny, zvyšování sebeúcty, sociologického pohledu na motivaci atd.

Jistě by bylo zajímavé udělat obdobné šetření mezi větším počtem respondentů, takto se čtenář dostává k odpovědím od velmi malého spektra jedinců, takže lze obtížně vyvozovat jakékoli obecnější závěry. I přesto tyto drobnosti přináší Martin Budek ve své bakalářské práci zajímavé vhledy do porozumění motivace k dobrovolnické práci z pohledu samotných jejich aktérů. Práce je také inspirativní v tom, že se autor zabýval salesiánskou pomocí z perspektivy dobrovolnictví vedeného variabilními náboženskými/spirituálními pohnutkami.

Práce se zdroji

Martin Budek používá jednotný způsob odkazování na literaturu pod čarou, odkazuje na konkrétní stránky použitých děl. Správně je volena i literatura pro zpracování metodologické části. Využívá adekvátní publikace, včetně zahraničních, které prokazují, že se autor v problematice orientuje. Všechny použité zdroje jsou uvedeny v Seznamu použitých zdrojů, které člení na klasické a elektronické. Autor rozvážně pracuje s vlastními primárními daty.

Struktura práce, formulační a gramatická úroveň, grafická úprava

Struktura bakalářské práce je přehledná a logická. Autor neopomíná žádnou zásadní část, kterou by měl obsahovat tento typ kvalifikační práce, převažuje část analytická. Grafická stránka nevykazuje žádný nedostatek, součástí BP je seznam zkratk seznam příloh.

V textu jsem přesto dohledala několik nedostatků, některé z nich uvádím níže.

Interpunkce: „Tato práce se pokusí objasnit motivační aspekt k poslání salesiánů spolupracovníků v lokálním kontextu, sice v rámci teplické farnosti a zdůrazněn bude spíše sociologický pohled na motivaci...“ (s. 1), chybí čárka před „a“.

„Po omluvě Dona Boska nadřízenému, papež rozhodl o nezávislosti kongregace na autoritě biskupů.“ (s. 4), čárka před „papež“ je navíc.

„Ten je charakterizován jako katolický křesťan, který přijme dar Ducha svatého, tedy zvláštní způsob prožívání evangelia a podílí se na poslání církve.“ (s. 19), před „a“ chybí čárka.

„Začala se kolem něj tvořit pověst svatosti díky rozličným divům, které se udály v jeho přítomnosti nebo pozhánáním.“ (s. 5), před „nebo“ chybí čárka.

Překlep: „Praktická část je založena na komparaci výpovědí poskytnutých v rámci polostrukturovaných rozhovorů, jejich obsahové analýze a kritické reflexe s odbornou literaturou.“ (s. 2), mělo být „reflexi“.

Marie Dominika Mazzarellová je na s. 7 s jedním „l“.

„Zvýše uvedeného popisu lze usuzovat,...“ (s. 21), chybí mezera mezi „Z“ a „výše“.

Formální náležitost: na s. 3 za prvním horním indexem chybí mezera, totéž na s. 3 za 5. horním indexem, totéž na s. 5 za 10. horním indexem, na s. 14 za 57. horním indexem a jinde.

„Díky službě ve vězení pro mládež poznal podmínky a obtížnou situaci mnoha mladých lidí v Turíně, kteří se v důsledku rychle industrializace stěhovali z venkova...“ (s. 3), mělo být „rychlé“.

Nejasnost některých vět (stylistika): „Dále by měl být pomocí laskavosti spolupracovníkem vychovávaného, má o něj živý zájem, nejen vychovává, ale také si s dítětem hraje, sdílí a účastní se jeho zájmů.“ (s. 4)

„Po podrobném popisu salesiánů spolupracovníků, který obsahuje historii založení, principy fungování a pokud možno aktuální data tohoto společenství.“ (s. 46), věta není celá.

Celková známka před obhajobou:

Předkládanou bakalářskou práci jednoznačně doporučuji k obhajobě jako výbornou, navrhuji známku B.

Otázky k obhajobě:

- (1) Podle čeho jste volil pět oblastí pro vedení rozhovoru se svými komunikačními partnery a jak probíhala obsahová analýza přepisů rozhovorů?
- (2) Rozmyslete a představte prosím znovu rozdíl mezi egoistickou a altruistickou motivací pro dobrovolnou práci salesiánů spolupracovníků v konfrontaci s odbornou literaturou. Jak tento rozdíl vnímáte?

V Praze dne

.....

Mgr. Eliška Hudcová, Ph.D.